

“La situació de Guatemala en temps de Pandemia Covid-19”

1. La Covid-19 a Guatemala

El primer cas de Covid-19 que es va registrar a Guatemala va ser el 14 de març. Al mes de novembre, el Ministeri de Salut Pública i Assistència Social registra un total de 107.339 casos positius al país.

Va ser el 20 de març quan es va decretar l'Estat d'Alarma a tot el territori nacional. En un primer moment es va decretar fins el 30 de setembre de 2020. Les mesures que es van prendre van ser:

- Tancament dels centres educatius (encara està vigent)
- Ús de mascareta obligatori (encara està vigent)
- Distanciamment social (encara vigent)
- Cessament del servei de transport públic
- Cessament d'activitats econòmiques informals
- Horaris restringits per a la circulació de vehicles
- Treball des de casa per a totes aquelles empreses que sigui possible

A partir del 30 de setembre va entrar en vigència el Sistema d'Alerta Sanitaria per la pandèmia de la Covid.19. La seva funció és avaluar la situació de cada municipi, departament, regió i a nivell nacional, per tal de conèixer el risc en cada àmbit. Per poder fer-ho s'han establert uns indicadors amb una puntuació:

Indicador per 14 dies	Puntuació			
	1 PUNT	2 PUNTS	3 PUNTS	4 PUNTS
Incidència de casos confirmats de Covid-19 per cada 100.000 habitants	Menys de 15	Entre 16 i 25	Entre 26 i 55	Més de 55
Percentatge de probes SARS-CoV-2 positives	Menys del 5%	Entre el 5% i el 15%	Entre el 16% i el 25%	Més del 25%
Taxa de proves diàries realitzades per cada 1000 habitants	Més d'1	Entre 0.7 i 1	Entre 0.4 i 0.6	Menys de 0.4

D'aquesta manera es determina el nivell de risc i es classifica el territori segons la puntuació de la següent manera:

VERMELL	TARONJA	GROC	VERD
Entre 7.5 i 10 punts	Entre 5 i 7.4 punts	Entre 2.5 i 4.9 punts	Entre 0,5 i 2.5

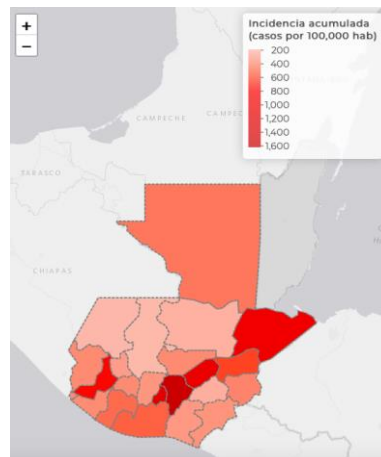
Cada color representa el nivell d'alerta que contempla varies prohibicions i regulacions per el desenvolupament d'activitats socials i econòmiques. Les dades, alertes i nivells del sistema son publicats al Taulell d'Alerta Sanitària disponible al portal electrònic del Ministeri de Salut Pública. S'actualitza cada 15 dies.

Pel que fa al sistema sanitari, amb l'arribada de la pandèmia, el sistema s'ha col·lapsat. Es van obrir hospitals temporals exclusivament per l'atenció de casos de Covid-19, però des de maig de 2020 han estat funcionant al límit de la seva capacitat. El personal dels hospitals temporals no arriba per atendre totes les emergències. El govern diu tenir material de protecció suficient per al personal sanitari, però aquesta no és la realitat, no hi ha suficients respiradors artificials per atendre els casos més greus.

Pel moment, el Govern només ha decretat l'ús obligatori de mascareta al carrer i llocs públics. A les ciutats és molt fàcil aconseguir subministraments com mascaretes, gel... Tots els mercats i centres comercials han implementat protocols de seguretat per l'ingrés (temperatura, aforament limitat, neteja contínua...). pel que fa a les zones rurals, està sent molt més difícil per la falta d'accés a subministraments com termòmetres. Cal destacar, que davant la imposició de mascaretes, algunes comunitats van fabricar les seves pròpies tot i que no reuneixen les característiques necessàries de seguretat.

En aquest link es poden consultar les dades oficials actualitzades en tot moment:

<https://tablerocovid.mspas.gob.gt>

3. Educació en temps de Covid-19

Les escoles es troben tancades des del mes de març. El Ministeri d'Educació ha decretat el tancament del cicle escolar pel 15 de desembre i no pel 30 de novembre com és habitual. Tot i així, la majoria de centres privats tancaran el cicle de forma habitual.

Es va decidir seguir l'educació des de casa a través de programes a la TV, això ha tingut un gran impacte negatiu en la qualitat dels processos d'aprenentatge durant aquest cicle escolar. On més s'ha pogut notar aquest impacte ha estat a l'àmbit rural, on la majoria de les famílies no tenen accés a la TV i al sistema de cable que es necessita. D'altra banda, els pares i mares d'aquests infants, no van acabar l'educació primària i han manifestat tenir dificultats en l'acompanyament des de casa en el desenvolupament de les activitats.

El MINEDUC (Ministeri d'Educació), només ha volgut prioritzar les matemàtiques i la llengua, deixant totes les altres matèries fora. A més, el Ministeri només es centra en l'educació primària del país, deixant bastant de costat l'educació a nivell mitjà i superior.

El Ministeri té un pla d'anivellament per l'any 2021, amb l'esperança de solucionar aquells continguts i habilitats que no han pogut ser desenvolupats durant aquest curs escolar. Per part de Prodesa, la nostra contrapart lasal·liana a Guatemala, afirmen no veure viable aquesta solució.

Finalment, per l'any 2021 el MINEDUC preveu la implementació d'una modalitat semi presencial a les escoles i instituts per acompanyar més properament als infants i adolescents. **No es té previst tornar a les escoles regularment fins que no existeixi una vacuna que pugui ser administrada amb seguretat a la població infantil.**

4. Prodesa i els seus projectes

Respecte la implementació dels projectes de Prodesa, no van ser aturats de forma total. En el cas de les activitats que representaven creació de material, entrega de subministraments i consultories, no es van veure afectades per les mesures de prevenció de la Covid-19.

Tot i així, durant el primer semestre de l'any, la majoria d'activitats que haurien d'haver estat implementades amb la població participant es van haver de realitzar a distància, via telefònica o per plataformes com ZOOM. D'aquesta manera es van realitzar les formacions a docents, activitats de seguiment i monitoratge dels processos agroecològics. Alguns processos de formació en comunitats van ser replantejats com a programes radials i així assegurar que les famílies no haguessin de sortir de les seves cases ni estar en contacte proper amb els integrants de Prodesa.

D'aquesta manera, podem dir que les activitats que van patir un impacte negatiu més gran van ser les d'acompanyament a la implementació dels programes educatius a les escoles públiques, ja que aquestes van tancar. Tot i així, aquests processos van ser replantejats com a programes radials per infants i adolescents. Es donaven consells a les mares i pares per acompanyar als seus fills i filles.

Els projectes que havien de començar al 2020, si que han patit un endarreriment significatiu en el desenvolupament de les activitats degut a les mesures de prevenció que les comunitats van establir per evitar la propagació de la pandèmia. No van poder començar aquests projectes fins el segon semestre de l'any.

A Prodesa li preocupa l'obertura econòmica del país per si aquesta pot generar un repunt de contagis. Per la seva part, està dotant de subministraments sanitaris a les comunitats que acompanyen, de la zona rural. Tot aquest procés també els hi està servint per aprendre a acompanyar a les famílies d'altres maneres. La ràdio ha estat l'eina amb més èxit.

Tot això també els ha portat a repensar els seus projectes i n'estant iniciant alguns d'atenció psicosocial, socio-emocional i d'autocura, ja que la pandèmia ha destapat altres carències dels éssers humans que són importants de tractar. També estan creant projectes per tal que els joves puguin seguir amb el seu projecte de vida.

Realitzen teletreball en un 90% i un 10% presencial a terreny. D'aquesta manera cuiden del seu equip ja que esperen mesos més fàcils.

Prodesa assegura que el Ministeri de Salut ha perdut el monitoratge de les dades respecte la Covid-19, per tant les dades publicades no sempre són reals. Hi ha molts més contagis i morts pel virus. Les famílies han deixat d'anar als hospitals perquè estan saturats. Es queden a casa esperant poder solucionar la situació, però moltes vegades no és així i moren moltes persones. El país no té els recursos i subministraments necessaris.

Venen grans reptes al país, en educació, seguretat alimentària, salut, atenció psicosocial, psicoemocionals, violències, enfortiment de l'economia comunitària, entre d'altres... Però a Prodesa estan segurs que transformaran tot això en oportunitats per seguir dissenyant junt amb les comunitats i amb creativitat programes

d'acompanyament que responguin a les necessitats i il·lusions de les comunitats. **En aquest sentit veuen molt important el suport de la cooperació per seguir concretant aquest acompanyament solidari.**